

บทคัดย่อ

โรคไตเรื้อรัง (chronic kidney disease: CKD) เป็นภาวะแทรกซ้อนสำคัญในผู้ป่วยเบาหวาน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในประเทศไทย การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขนาดของปัญหา แนวโน้ม และการกระจายของโรคไตเรื้อรังในผู้ป่วยโรคเบาหวานตามบุคคล เวลา และสถานที่ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยเบาหวาน ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีโรคไตเรื้อรัง และลงทะเบียนในระบบของสถานบริการของรัฐ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รูปแบบการศึกษาภาคตัดขวางเชิงพรรณนา (Descriptive cross-sectional study) เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิของสำนักกระบาดวิทยา ระบบเฝ้าระวังโรคไม่ติดต่อ ระยะเวลา 5 ปีตั้งแต่ 1 มกราคม 2553 – 31 ธันวาคม 2557

ผลการศึกษา ร้อยละโรคไตเรื้อรังในผู้ป่วยเบาหวานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มจากร้อยละ 5.35 ในปี พ.ศ.2553 เป็น 92.61 ในปี พ.ศ. 2557 เพิ่มขึ้น 17.3 เท่าจากปี พ.ศ. 2553 ถึงปี พ.ศ. 2557 เพศชายมีร้อยละโรคไตเรื้อรังสูงกว่าเพศหญิงประมาณ 1.0 - 1.3 เท่ามาตลอด กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีร้อยละโรคไตเรื้อรังมากที่สุด อำเภอที่มีร้อยละโรคไตเรื้อรังในผู้ป่วยเบาหวาน สูงที่สุด 5 อันดับแรก คือ อำเภอบ้านแพรก อำเภอมหาสาร อำเภอนครชัยศรี อำเภอผักไห่ และอำเภอบางบาล ตามลำดับ

สรุปผล โรคไตเรื้อรังในผู้ป่วยเบาหวานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพศชายสูงกว่าเพศหญิง โดยจะเพิ่มขึ้นตามกลุ่มอายุที่มากขึ้นและในพื้นที่ที่มีสภาพความเป็นสังคมเขตเมือง การป้องกันโรคไตเรื้อรังควรดำเนินการตามมาตรการเฝ้าระวัง คัดกรองโรคและพฤติกรรมเสี่ยง ต่อการเกิดโรคไตเรื้อรัง เมื่อผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยเป็นเบาหวานครั้งแรก

คำสำคัญ: ไตเรื้อรัง, ความชุก, เบาหวาน, ความดันโลหิตสูง